

RACHMANINOFF.

Recital voor den Kunstkring.

AVOND MET VELE GRANDIOZE VERTOLKINGEN.

DE ontoegankelijke, bitter-doorgroefde kop in rust, het lichaam strak, de armen nauwelijks bewegend: **Rachmaninoff**. Hij zit voor de volle, naar oud gebruik hoestende en proestende, groote zaal in een recital met werken van Beethoven, Chopin, hemzelf, Liszt en Liszt-transcripties, en hij geeft de schoonheden van zijn magistralen stijl, den grooten romantischen concertstijl waarvan hij een der laatste interpreten is.

Hij zal op dezen avond betrekkelijk véél noten behoeven om zich warm te spelen, en hij gaat tevens een ruim aantal werken geven — met name de transcripties — waarvan de aard den tegenwoordigen hoorder niet meer ligt. Doch wat deert het, na zulk een Chopin en zulk een Liszt?

Chopin, Liszt en de eigen werken: zij vormden dit concert. Den inzet met Bach-Liszt liet de zaal ongeroerd langs zich heen gaan en bij Beethoven's Sonate opus 31 no. 2 speurde zij niet meer dan een incidenteel begin van warmte, doch met de eerste noten van de Polonaise opus 40 no. 2 is alle gloed opeens aanwezig: de hooghartige reserve blijft thans alléén maar uiterlijk zichtbaar en de klank straalt.

Het groote, wijde leven van den waren, den eenigen concertstijl openbaart zich nu. De bogen spannen zich breed en ver, de kracht wordt even formidabel als de toewijding teeder, de hartstocht laait onder het strenge aspect op. Hij is er thans, die klank, die geest van macht, die hevige en diepe adem, en hij heerscht. De noten krijgen zijn bezieling en zij gloeien in dit prachtige, geëxalteerde leven: gróót in alle dingen en tot zelfs in die details die men uit elke andere vertolking als futiel kent: groot en stralend en geladen van een drift die het geheim van deze reuzengeneratie is....

Chopin klinkt zoo, **Rachmaninoff** en Liszt, wiens Sonetto del Petrarca in een weergaloosheid van lyriek het hoogtepunt van heel den avond wordt. Dan, terwijl de zaal nog trilt, begint de meester de transcriptie-werken — Paganini-Liszt en Wagner-Liszt — en de ontroering zakt. Men houdt de admiratie voor een virtuositeit die klasse op zichzelf is en blijft, die nimmer haar eenvoudige en rustige allure varen laat, die geen seconde pose wordt en die niet anders kent dan het noodzakelijke en oprechte en natuurlijke gebaar, doch onder die bewondering begint het hart zich bij die dwaze, leelijke muziek te sluiten: de toestand van de eerste werken van den avond komt weer op. En blijft wanneer de gul-gegeven extra's — Chopin kon ik nog hooren en den „Feuerzauber“ — klinken.

Gelijk gezegd: het deert niet na die groote nummers. Die blijven in hun glorie thans den hoorder bij, behoorend tot de enkele momenten waar de uitdrukking „onvergetelijk“ geen hol woord voor is...

L. M. G. ARNTZENIUS.

RACHMANINOFF.

Recital for the Art Circle.

EVENING WITH MANY GRANDIOZE PERFORMANCES.

The inaccessible, bitterly furrowed face at rest, the body taut, the arms barely moving: Rachmaninoff. He sits before the packed large hall—coughing and spluttering according to old custom—in a recital featuring works by Beethoven, Chopin, Liszt, and Liszt transcriptions, and he presents the beauties of his masterful style, the great Romantic concert style of which he is one of the last interpreters.

He will need a relatively large number of notes this evening to warm up, and he is also going to present a considerable number of works, specifically transcriptions of a kind that no longer appeals to the modern listener. But what does it matter, after such a Chopin and such a Liszt? Chopin, Liszt, and the original works: they formed this concert. The opening with Bach-Liszt passed the audience unmoved, and with Beethoven's Sonata opus 31 no. 2, they detected no more than an incidental beginning of warmth; yet with the first notes of the Polonaise opus 40 no. 2, all the glow is suddenly present: the haughty reserve now remains outwardly visible only, and the sound radiates.

The great, expansive life of the true, the only concert style reveals itself now. The bows stretch broad and far, the power becomes as formidable as the devotion tender, the passion flares up beneath the austere aspect. It is here now, that sound, that spirit of power, that fierce and deep breath, and it reigns. The notes receive its inspiration and they glow in this magnificent, exalted life: grand in all things and even in those details which one knows from every other interpretation as futile: grand and radiant and charged with a drive that is the secret of this generation of giants....

Chopin sounds like this, Rachmaninoff and Liszt, whose Sonetto del Petrarca, in an unparalleled lyricism, becomes the highlight of the entire evening. Then, while the hall is still shaking, the master begins the transcription works—Paganini-Liszt and Wagner-Liszt—and the emotion subsides. One holds the admiration for a virtuosity that is and remains class in itself, that never abandons its simple and serene allure, that never becomes a pose for a second, and that knows nothing but the necessary, sincere, and natural gesture; yet beneath that admiration, the heart begins to close itself to that foolish, ugly music: the state of the evening's first works resurfaces. And remains so when the generously given extras—Chopin I could still hear and "Den Feuerzauber"—sound.

As said: it does not matter after those great numbers. They remain with the listener in their glory, belonging to the few moments for which the expression "unforgettable" is not an empty word....

L. M. G. ARNTZENIUS

[Translation: Google]